

Nummer Toegang: 228

**Plaatsingslijst van het archief van het gilde
van apothekers, 1682-1804**

Archief Delft

I N H O U D S O P G A V E

B ESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF.....	5
Inleiding.....	5
B ESCHRIJVING VAN DE ARCHIEFBESTANDELEN.....	7

Beschrijving van het archief

Naam van het archief:

archief van het gilde van apothekers, 1682-1804

Datering van het archief:

1682-1804.

Nummer van het archief:

228

Omvang van het archief:

0,04 meter

Archiefbewaarplaats:

Archief Delft

Samenvatting:

Apothekersgilden ontstonden over het algemeen pas laat, vanwege het kleine aantal apothekers dat een stad telde. In veel steden werden de apothekers aanvankelijk opgenomen in het kramersgilde, aangezien zij kleine handelslieden waren. Ook in Delft waren de apothekers in de Middeleeuwen lid van het gilde van Sint-Nicolaas van de kramers. De apothekers hadden te maken met stedelijke regelgeving die er voornamelijk op gericht was de beroepsterreinen van doktoren, apothekers, chirurgijns en oculisten af te bakenen en activiteiten van rondreizende kooplieden en kwakzalvers te beperken. Op 5 februari 1584 stelde het stadsbestuur een verordening op voor de apothekers, waarin onder andere bepalingen voorkomen op het gebied van het verzamelen, drogen en bewaren van plantaardige grondstoffen, het ambtsgeheim en het toezicht door een medicus. Deze regeling zou gelden tot oktober 1682.

Inleiding

Apothekersgilden ontstonden over het algemeen pas laat, vanwege het kleine aantal apothekers dat een stad telde. In veel steden werden de apothekers aanvankelijk opgenomen in het kramersgilde, aangezien zij kleine handelslieden waren. Ook in Delft waren de apothekers in de Middeleeuwen lid van het gilde van Sint-Nicolaas van de kramers. De apothekers hadden te maken met stedelijke regelgeving die er voornamelijk op gericht was de beroepsterreinen van doktoren, apothekers, chirurgijns en oculisten af te bakenen en activiteiten van rondreizende kooplieden en kwakzalvers te beperken. Op 5 februari 1584 stelde het stadsbestuur een verordening op voor de apothekers, waarin onder andere bepalingen voorkomen op het gebied van het verzamelen, drogen en bewaren van plantaardige grondstoffen, het ambtsgeheim en het toezicht door een medicus. Deze regeling zou gelden tot oktober 1682.

In 1682, de begindatum van het archief, werd in Delft het Collegium Medico Pharmaceuticum opgericht, waar zowel doktoren als apothekers lid van werden. Dit gebeurde op initiatief van het stadsbestuur. Door middel van 33 artikelen trachtte men bepaalde ongeregelheden tegen te gaan. Zo waren veel Delftse apotheken niet goed ingericht, waardoor recepten ongeschikt waren voor het bestrijden van de kwaal. Tevens waren er apothekers die zich bezighielden met ziekenbezoek en het beoordelen van urine,

hetgeen verboden was. Hoezeer de beroepsuitoefening van medici en apothekers door elkaar liep, blijkt wel uit het feit dat verschillende Delftse apothekers arts waren en dat de stad tevens een aantal apotheekhoudende medici telde.

Het Collegium werd bestuurd door een superintendent (een medicus die permanent voorzitter was en een beslissende stem had) en drie assessoren (een medicus en twee apothekers). In 1682 werden de apothekers Johannes de Hooch en Rombart Schuering benoemd tot assessor. De apotheek van De Hooch was gevestigd aan de Oude Delft bij de Oude Kerk. Schuering was apotheker van het gasthuis, waar hij woonde. De apothekers bleven ook na de oprichting van het Collegium lid van het Sint-Nicolaasgilde. Het Collegium vergaderde vanaf 1767 op de bovenverdieping van De Waag (de vergaderplaats vóór dat jaar is onbekend). Het Collegium had een belangrijke functie in het opleiden van toekomstige apothekers. Leerlingen legden voor het Collegium examen af en ontvingen bij een goed resultaat hun diploma. In december 1780 richtten zeven Delftse apothekers een verzoekschrift aan het stadsbestuur, om het aantal apothekers in de stad te beperken. Dat aantal was gegroeid van vijf in 1740 naar elf in 1780. Vooral het feit dat niet-apothekers geneesmiddelen leverden en dat artsen eigen apotheken oprichtten, waardoor de klandizie afnam, stuitte op bezwaren. De apothekers stelden in zes artikelen veranderingen en aanvullingen voor op de regeling van 1682. Men wilde het aantal apothekers in de stad beperken tot tien, de gasthuisapotheker niet meegerekend. Het verzoekschrift werd in 1781 slechts gedeeltelijk gehonoreerd.

Tot aan de stichting van de Bataafse Republiek hadden regelingen op het terrein van de gezondheidszorg een lokaal karakter. Vanaf het begin van de negentiende eeuw werden dergelijke zaken op centraal niveau geregeld. Er werd een geneeskundige staatsregeling ontworpen door de Agent van Nationale Opvoeding. Tevens werd de stedelijke commissies voor geneeskundig toezicht opgericht. Als gevolg hiervan werd het Collegium Medico Pharmaceuticum blijkens de notulen op 1 juni 1804 opgeheven (zie inv.nr. 3). Er werd een inventaris van alle goederen opgemaakt en het archief, gevormd door het Collegium zelf, werd vervolgens aan de commissie overgedragen.

Beschrijving van de archiefbestanddelen

1	Afschriften van resoluties van de heren van de Wet betreffende de apothekers, met minuten van rekesten van apothekers, 1682-1781.	1 omslag
2	Rekeningen van ontvangsten en uitgaven, 1734-1804.	1 deel
3	Notulen, 1798-1804.	1 deel